

КОБЗАРСЬКО-ЛІРНИЦЬКА
ЕПІЧНА ТРАДИЦІЯ

784.4
К55

Національна академія наук України
Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського
Національний центр народної культури «Музей Івана Гончара»
Кобзарський Цех
Фонд національно-культурних ініціатив імені Гната Хоткевича

КОБЗАРСЬКО-ЛІРНИЦЬКА ЕПІЧНА ТРАДИЦІЯ

*Збірник наукових праць
науково-практичної конференції
з міжнародною участю*

15-16 червня 2019 року
м. Київ, НЦНК «Музей Івана Гончара»

УДК 784.4:39(477)
К 55

*Видання здійснене завдяки меценатській підтримці
Петра і Ніли ДЕРЯЖНИХ (Австралія)*

К 55 Кобзарсько-лірницька епічна традиція : Збірник наукових праць науково-практичної конференції з міжнародною участю (Київ, 15-16 червня 2019 р.) ; упоряд. К. П. Черемський. — Харків-Київ : Видавець Олександр Савчук ; НЦНК «Музей Івана Гончара», 2019. — 220 с. : [21 іл.].

Конференція присвячена актуальним питанням дослідження епічного спадку українських традиційних народних співців (кобзарів, лірників, стихівничих та інших). Серед кола порушених питань: історичні, національні, духовні, культурні, художні, естетичні, сакральні та символічні константи української епічної спадщини; значення епосу в формуванні української нації; психофізіологічні феномени впливу епічних творів на людський організм; особливості кобзарсько-лірницького епосу у порівнянні з епосом автентичних співців-музикантів інших народів світу. Зосереджено увагу на дослідженні історичних й новаторських шкіл, способів, стилів гри на кобзарських інструментах; основах традиційного виконання епічних творів; трансформації епічного виконавства народних співців у ХХ ст. Відкрито для наукового обговорення дискусійні теми, що торкаються засад сучасного відродження кобзарсько-лірницької епічної традиції (методика наукової реконструкції, досвід доказової реконструкції); особливостей нинішньої репрезентації епічних творів; перспектив творення сучасного епічного репертуару. На конференції також розглянуто коло практичних питань, що пов'язані з культивуванням в суспільстві епічної творчості, формуванням спільнот шанувальників у вітчизняних і чужоземних середовищах, пошуком концептів виховання сучасного слухача тощо.

Збірник статей розрахований на науковців, дослідників, музейних працівників, викладачів і студентів ВНЗів, музикантів, подвижників кобзарського виконавства, широке коло шанувальників традиційної культури.

УДК 784.4:39(477)

© Автори, 2019
© Черемський К. П., упорядкування, 2019
© Видавець Олександр Савчук, макет, 2019

ЗМІСТ

РОЗДІЛ І. Актуальні питання теорії і практики

<i>Марина ГРИМИЧ (Бейрут, Ліван)</i> ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПОРТРЕТ В ЕПОСІ (на прикладі образу старшого брата з «Думи про азовських братів»).....	11
<i>Marek JAKUBOWSKI (Czerwonak, Polska)</i> UKRAIŃSCY LIRNICZY - NIEPOJĘTY ŚWIAT NIEWIDOMYCH BARDÓW.....	21
<i>Тетяна БЕЦЕНКО (Суми)</i> ДУМОЗНАВЧІ СТУДІЇ: ДО ПИТАННЯ ПРО ПОХОДЖЕННЯ І ВИВЧЕННЯ МОВИ ТА СТИЛЮ НАРОДНОГО ГЕРОЇЧНОГО ЕПОСУ.....	26
<i>Зоя СТУКАЛЕНКО (Кропивницький)</i> ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ТОЛЕРАНТНО-ФІЛОСОФСЬКОГО ВИМІРУ Г. СКОВОРОДИ З КОБЗАРСЬКО-ЛІРНИЦЬКИМ СВІТОГЛЯДОМ.....	34
<i>Марина НАБОК, Гьокальп КАЯПИНАР (Суми)</i> ІДЕЯ РОДУ В УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ДУМАХ ГЕРОЇЧНОГО ЦИКЛУ І ТУРЕЦЬКІЙ НАРОДНІЙ УСНОПОЕТИЧНІЙ ТВОРЧОСТІ.....	39
<i>Вікторія ГАВРИЛЕНКО (Суми)</i> СПРИЙНЯТТЯ СМЕРТІ УКРАЇНЦЯМИ РАНЬНОМОДЕРНОЇ ДОБИ: СВІТОГЛЯДНІ ВИЯВИ У КОБЗАРСЬКО-ЛІРНИЦЬКІЙ ТРАДИЦІЇ.....	53
<i>Олександр МАТКОВСЬКИЙ (Суми)</i> ОБРАЗ КОБЗАРЯ В УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ.....	60
<i>Victor MISHALOW (Toronto, Canada)</i> NEORNIY TKACHENKO AND INFORMED PERFORMANCE PRACTICE ON THE TRADITIONAL BANDURA.....	66

<i>Кость ЧЕРЕМСЬКИЙ</i> (Харків) «ВУСТИНСЬКИЙ ПРОСТІР» УКРАЇНСЬКИХ ТРАДИЦІЙНИХ СПІВЦІВ-МУЗИКАНТІВ.....	77
<i>Михайло ХАЙ</i> (Київ) ДУМА ПРО РЕПРЕСОВАНИХ КОБЗАРІВ. НАУКОВО-ЕТНОФОНІЧНА ВЕРСИФІКАЦІЯ М. БУДНИКА.....	91
<i>Андрій ПАСЛАВСЬКИЙ</i> (Київ) ПРОБЛЕМА СИМУЛЯКРІВ В КУЛЬТУРНІЙ ТРАНСМІСІЇ ХХ-ХХІ СТ.	116
<i>Віктор МІШАЛОВ</i> (Торонто, Канада) ПРОБЛЕМАТИКА ПОХОДЖЕННЯ ШКІЛ І СПОСОБІВ ГРИ НА БАНДУРІ.....	124
<i>Кость ЧЕРЕМСЬКИЙ</i> (Харків) ВІД «ЗІНЬКІВСЬКОЇ» ДО «ХАРКІВСЬКОЇ» ШКОЛИ ТРАДИЦІЙНОГО КОБЗАРСЬКОГО ВИКОНАВСТВА.....	130
<i>Тетяна БЕЦЕНКО, Людмила МИХНО, Юлія ПІДОПРИГОРА</i> (Суми) ПЕРШОРЯДНІ ПИТАННЯ ВИВЧЕННЯ НАРОДНИХ ДУМ У ШКОЛІ.....	142

РОЗДІЛ II. Дослідження. Матеріали. Дискусії

<i>Олександр ТИХЕНКО</i> (Київ) МАТЕРІАЛИ ДО ВИВЧЕННЯ ЛІРНИЦЬКОЇ ТРАДИЦІЇ КИЇВСЬКОГО ПОЛІССЯ.....	153
<i>Василь ЖОВАНИК</i> (Київ) ІРПІНСЬКЕ КОБЗАРЮВАННЯ У ВЕРЕСНІ 2018 РОКУ.....	169
<i>Назар БОЖИНСЬКИЙ</i> (Харків) УКРАЇНСЬКИЙ ТРАДИЦІЙНИЙ ЕПІЧНИЙ ВИСПІВ СЬОГОДНІ.....	175
<i>Богдан ТРИКОЗ</i> (Київ) НАУКОВО-ВИКОНАВСЬКА РЕКОНСТРУКЦІЯ ЛІРНИЦЬКОЇ ТРАДИЦІЇ: З ДОСВІДУ УЧНЯ КИЇВСЬКОГО КОБЗАРСЬКОГО ЦЕХУ.....	178
<i>Микола БУДНИК</i> ШЛЯХ ДО СЕБЕ. Текстограма телепередачі.....	186

<i>Олександр ПАНЧЕНКО (Лохвиця, Полтавщина)</i> ФЕДІР ДЕРЯЖНИЙ — БАНДУРИСТ І ПАТРІОТ, ЯКИЙ ПРОСЛАВИВ ПОЛТАВЩИНУ.....	190
<i>Ольга ЩЕРБАК (Суми)</i> ЖИТТЄВИМИ І ТВОРЧИМИ СТЕЖКАМИ КОБЗАРЯ З РОМЕНЩИНИ ЄВГЕНА АДАМЦЕВИЧА.....	196
SUMMARY.....	206
АНОТАЦІЯ.....	206
УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ	207
ЗМІСТ МАТЕРІАЛІВ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «ТРАДИЦІЙНА БАНДУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНЕ, МАЙБУТНЄ» (2016 р.).....	211
ЗМІСТ МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ «ТРАДИЦІЙНІ МУЗИЧНІ ІНСТРУМЕНТИ КОБЗАРІВ І ЛІРНИКІВ» (2017 р.).....	213
ЗМІСТ МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОГО ВИКОНАВСТВА НА ТРАДИЦІЙНИХ КОБЗАРСЬКИХ ІНСТРУМЕНТАХ» (2018 р.).....	216